

Yñdarmalygyň galyndysy... Kitap ýakmak

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Yñdarmalygyň galyndysy... Kitap ýakmak YÑDARMALYGYŇ GALYNDYSY...
KITAP ÝAKMAK

Kitap ýakmak warwarlygyň we inkwizisiýanyň döwri bolan yñdarma katolikligiň galyndysydyr. Häzirkizaman galyndysy-da nasizmdir. XVII asyrdan bëri ýewropaly döwletleriň hatarynda ýer alan Şwesiýanyň döwlet salyhatlylgynyň ýetmeli derejesine şindizem ýetip bilmändigini görýär.

Kitap ýakma provokasiýasy Günbatar taryhynda gabat gelýär. Zyýanly neşirler, möçberi köpelen we gadagan edilen kitaplar bar, bulara indeks diýilýär. XVI asyrda gadagan edilen kitaplaryň sanawy “Index Librorum Prohibitorum” («Индекс запрещённых книг») çap edilmäge başlandy.

INDEX LIBRORVM
PROHIBITORVM,

CVM REGVLIS CONFECTIS
per Patres a Tridentina Synodo delectos,
auctoritate Sanctiss. D.N. Pij IIII,
Pont. Max. comprobatus.

VENETIIS, M. D. LXIII.

Emma medeniýet taryhynda adamlaryň iň masgaraçylykly kitap ýakma wakalaryna nemes faşistleri sebäp boldular. Ýakylan kitaplaryň arasynda Genrik Geýne ýaly nemes romantiki nasionalizminiň iň görnükli şahyrynyňam (diňe aslynyň jöhitdigi üçin) kitaplary bardy. Isteriýa özünü aldyran gatlaklar müňlerçe awtoryň on müňlerçe kitabyny ýakdy. Elbetde, olaryň içinde jöhit dininiň mukaddes kitaplary-da bardy. Hatda sinagoglaryň birinden alynan käbir Töwrat rulonlaryndan, ýagny derä ýazylan nusgalaryndan nemes ofisi gursakça tikdiripdi we konslagerlerdäki ýesirleriň öňüne geýip çykyypdy. Ol muny biçäre jöhit ýesirleriniň degnasyna degmek we olary kemsitmek üçin şeýdipdi. Dini ynançlara ynanmaýan, ýeterlik derejede hormat goýmaýan adamlar bolup biler. Emma adamlaryň ynanjy olaryň ruhunyň bir parçasydyr, olaryň umydydyr, gornetin duşmancylyk edýändikleriniň alamaty hökmünde garamak beter ýalňyş, hatda aşa ýigrenji zat. Kitap ýakmak warwarlygyň we inkwizisiýanyň döwri bolan yñdarma katolikligiň galyndysydyr. Häzirkizaman galyndysy-da nasizmdir.

• DÖWLET SALYHATLYLYGY ŸOK

Gynansak-da, Şwesiýa ilçihanalaryň öñünde edilýän çykyşlara 80-90-njy ýyllarda hemmeleriň we etniki azlyklaryň hak-hukugy hökmünde garamak bilen çäklenmedi. Bularyň prowokasiýalarynyň öñuni aljak bolmagyň deregine, ilçihananyň daş-töweregini germawlar bilen aýlap çykypdy. Bu boýunça bildirilýän nägileliklere-de üns berilmeýärdi. Döwletiň nähili döwletdigi daşary ýurtly diplomatlaryň jan saglygynyň we at-abraýynyň goragynyň üpjün edilişi bilen kesgitlenýär.

Orta asyrlarda-da ilçiniň şahsyétine dil ýetirmek ýa-da janyna kast etmek üçin aýratyn hak-hukuk talap edilipdir. Osmanly döwletiniň Ýewropadaky köne ýaranlarynyň biri we azyndan XVII asyrdan bäri ýewropaly döwletleriň hatarynda ýer alan Şwesiýanyň döwlet salyhatlylygynyň ýetmeli derejesine şindizem ýetip bilmändigini görýärис. Garşılyklaýyn nutugyň we tankyň iň aýgytlaýy ýeri-de şu bolmaly.

Daniýaly ekstremist sağy syýasatçı Rasmus Paludan Türkiyäniň Şwesiýadaky we Daniýadaky ilçihanalarynyň öñünde Kurany-Kerim ýakypdy.

Ilber ORTAYLY.

«HÜRRIYET» gazeti, 20.01.2023 ý. Publisistika